

คู่มือ

การปฏิบัติงาน

เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

คำนำ

คู่มือปฏิบัติงาน งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลตำบลลำเลียง ฉบับนี้ จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการ ช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย ด้วยกฎหมายหลัก พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ในพื้นที่เสี่ยงภัย ให้ความเสียหายจากสาธารณภัยรุนแรง ทั้งภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง ภัยหนาวและภัย จาก การกระทำของมนุษย์ เช่น อัคคีภัย อุบัติภัยรวมทั้งสาธารณภัยหรือ อุบัติภัย ต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือปฏิบัติงาน งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้สนใจทั่วไป สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ผู้ประสบภัยฉุกเฉิน

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เทศบาลตำบลลำเลียง

คู่มือการปฏิบัติงาน

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

สำนักปลัด เทศบาลตำบลลำเลียง

ชื่อเรื่อง การปฏิบัติงาน งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

หลักการและเหตุผล

สาธารณภัยยังคงมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากความแปรปรวนของภูมิอากาศ โลก ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสังคมไทยจากสังคมชนบทไปสู่ สังคมเมืองอย่างรวดเร็ว ประชาชนมีโอกาสอาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยมากขึ้นส่งผลให้ความเสียหายจาก สาธารณภัยรุนแรงมากขึ้น เช่น อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาด หรือภัยอื่นๆ ที่เกิดจากธรรมชาติหรือมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของประชาชนและรัฐ รวมถึงภัยทางอากาศและการก่อวินาศกรรมด้วยของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย และให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้อำนวยการท้องถิ่นในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยในท้องถิ่นตน จึงถือเป็นภารกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องเตรียมพร้อมในการป้องกันสาธารณภัย และพัฒนาขีดความสามารถในการเผชิญเหตุและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

หลักการปฏิบัติงาน ให้เทศบาลตำบลลำเลียงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเตรียมและจัดการทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้เหมาะสมกับผลการประเมินความเสี่ยงของพื้นที่ รวมทั้งการวางแผนทางการปฏิบัติการ ให้พร้อมและดำเนินการฝึกซ้อมตามแผนที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความพร้อมทุกด้านในเทศบาลตำบลลำเลียง

ขั้นตอนที่ 1: การเตรียมความพร้อมก่อนเกิดภัย (Pre-Disaster) เป็นขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำเพื่อลดความเสี่ยงและความสูญเสีย

- **ตรวจเช็คอุปกรณ์:** ตรวจสอบสภาพรถดับเพลิง เครื่องสูบน้ำ และอุปกรณ์กู้ภัยให้พร้อมใช้งาน 24 ชั่วโมง คู่มือการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การ

- **เฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยง:** ติดตามข้อมูลพยากรณ์อากาศและจัดทำแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยในชุมชน
คู่มือการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การ

- **ฝึกซ้อมแผนภัยพิบัติ:** จัดทำคู่มือปฏิบัติการฉุกเฉินและซักซ้อมแผนร่วมกับประชาชนเป็น
ประจำปี คู่มือการปฏิบัติงาน งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัด

ขั้นตอนที่ 2: การรับแจ้งเหตุและประเมินสถานการณ์ (Receipt & Assessment) เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้น
จะต้องดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้เพื่อความเร็ว

- **รับแจ้งเหตุ:** เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลแจ้ง เบอร์โทรศัพท์ ประเภทภัย พิกัดสถานที่

- **รายงานผู้บังคับบัญชา:** แจ้งผู้บริหารท้องถิ่น (เช่น นายก อบต./นายกเทศมนตรี)
ทราบทันทีเพื่อสั่งการ

- **สั่งการเคลื่อนย้าย:** สัญญาณเตือนภัยในสถานี่ตั้งขึ้น เจ้าหน้าที่ประจำรถออกเดินทางไปยัง
ที่เกิดเหตุทันที

ขั้นตอนที่ 3: การเผชิญเหตุและระงับภัย (Disaster Response) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติการ
ณ จุดเกิดเหตุโดยคำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุด

- **ควบคุมสถานการณ์:** จัดวางกำลังพลเข้าระงับเหตุ (เช่น ฉีดน้ำสกัดไฟ หรือกั้นพื้นที่
สารเคมีรั่วไหล) ตามหลักยุทธวิธี คู่มือการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กองป้องกัน

- **อพยพและส่งต่อ:** ลำเลียงประชาชนออกจากพื้นที่อันตรายไปยังจุดรวมพล และปฐม
พยาบาลผู้บาดเจ็บร่วมกับทีมแพทย์ฉุกเฉิน คู่มือการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กอง
ป้องกัน

- **ขอสนับสนุน:** หากเหตุการณ์รุนแรงเกินขีดความสามารถ ให้รีบรายงานผู้อำนวยการอำเภอ
เพื่อประสานขอหน่วยงานข้างเคียงสนับสนุน

ขั้นตอนที่ 4: การช่วยเหลือและฟื้นฟูหลังเกิดภัย (Post-Disaster) กระบวนการหลังจากเหตุการณ์
สงบลงเพื่อเยียวยาผู้ประสบภัย

- **บรรเทาทุกข์เบื้องต้น:** แจกจ่ายถุงยังชีพ อาหาร และน้ำดื่มสะอาดแก่ผู้ได้รับผลกระทบ การ
ขอรับความช่วยเหลือเหตุสาธารณภัย (วาทภัย อุทกภัย ภัยแล้ง และอัคคีภัย)

- **สำรวจความเสียหาย:** ลงพื้นที่ตรวจสอบโครงสร้างบ้านเรือนและทรัพย์สินที่เสียหายจริง
การขอรับความช่วยเหลือเหตุสาธารณภัย (วาทภัย อุทกภัย ภัยแล้ง และอัคคีภัย)

- **รายงานและขอความช่วยเหลือ:** สรุปรายงานเสนอต่ออำเภอหรือจังหวัดเพื่อขออนุมัติเงินงบประมาณ
เยียวยาตามระเบียบกระทรวงการคลัง การขอรับความช่วยเหลือเหตุสาธารณภัย (วาทภัย อุทกภัย ภัยแล้ง และ
อัคคีภัย)

แนวทางการปฏิบัติงาน

เพื่อเตรียมการด้านทรัพยากรระบบการปฏิบัติการและเตรียมความพร้อมไว้รองรับสถานการณ์สาธารณสุขที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักการปฏิบัติ ให้เทศบาลตำบลเลียงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเตรียมและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขให้เหมาะสมกับผลการประเมินความเสี่ยงของพื้นที่ รวมทั้งการวางแผนทางการปฏิบัติการให้พร้อมเผชิญสาธารณสุขและดำเนินการฝึกซ้อมตามแผนที่กำหนดอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ เพื่อให้เกิดความพร้อมในทุกด้านและทุกภาคส่วนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเลียง

หลักการปฏิบัติ	แนวทางปฏิบัติ
๑. การป้องกันและลดผลกระทบ ๑.๑ การวิเคราะห์ความเสี่ยงภัย	- ประเมินความเสี่ยงภัยและความอ่อนแอในเขตพื้นที่ โดย พิจารณาจากข้อมูลสถิติการเกิดภัยและจากการวิเคราะห์ ข้อมูลสภาพแวดล้อมต่าง ๆ - จัดทำแผนที่เสี่ยงภัยแยกตามประเภทภัย
๑.๒ การเตรียมการด้านฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศ	- จัดทำฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสาธารณสุข - พัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลด้านสาธารณสุขระหว่าง หน่วยงานให้มีประสิทธิภาพและสามารถใช้งานได้ร่วมกัน - กระจายข้อมูลด้านสาธารณสุขไปยังหน่วยงานที่มีหน้าที่ ปฏิบัติการ
๑.๓ การส่งเสริมให้ความรู้และสร้างความตระหนักด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข	- สนับสนุนให้สื่อประชาสัมพันธ์ให้มีบทบาทในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านความปลอดภัยอย่าง ต่อเนื่อง - เผยแพร่และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน เกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน - พัฒนารูปแบบและเนื้อหาการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ ชัดเจนเข้าใจง่ายเหมาะสม เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม และเป็นที่น่าสนใจ
๑.๔ การเตรียมการป้องกันด้านโครงสร้างและเครื่องหมายสัญญาณเตือนภัย	- จัดหาพื้นที่รองรับน้ำและกักเก็บน้ำ - สร้างอาคารหรือสถานที่เพื่อเป็นสถานที่หลบภัย สำหรับ พื้นที่ที่การหนีภัยทำได้ยาก หรือไม่มีพื้นที่หลบภัยที่เหมาะสม - ก่อสร้าง/ปรับปรุงเส้นทางเพื่อการส่งกำลังบำรุง หรือเส้นทางไปสถานที่หลบภัยให้ใช้ได้

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศไทย ถูกขับเคลื่อนด้วยกฎหมายหลักคือ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ซึ่งกำหนดให้มีการบูรณาการจัดการภัยพิบัติทุกรูปแบบทั้งระบบ โดยมีพระราชบัญญัติ ระเบียบ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนการปฏิบัติงานในพื้นที่ดังนี้

1. กฎหมายและระเบียบหลักด้านการป้องกันภัยพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 กฎหมายหลักที่กำหนดโครงสร้างการจัดการสาธารณภัยระดับชาติ จังหวัด และท้องถิ่น รวมถึงอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการแต่ละระดับ

- ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน: ใช้เป็นกรอบการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยเฉพาะหน้าอย่างทันด่วนที่

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการและอาสาสมัคร

- ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยกิจการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) กฎหมายที่ควบคุมการจัดตั้ง ฝึกอบรม และบริหารจัดการกำลังอาสาสมัครภาคประชาชน เพื่อสนับสนุนงานของเจ้าหน้าที่

3. กฎหมายสนับสนุนและควบคุมในพื้นที่ (สำหรับระงับเหตุเฉพาะหน้า) ในการปฏิบัติงานจริง เจ้าหน้าที่มักจำเป็นต้องอาศัยกฎหมายอื่นๆ เพื่อระงับเหตุและควบคุมความปลอดภัย เช่น

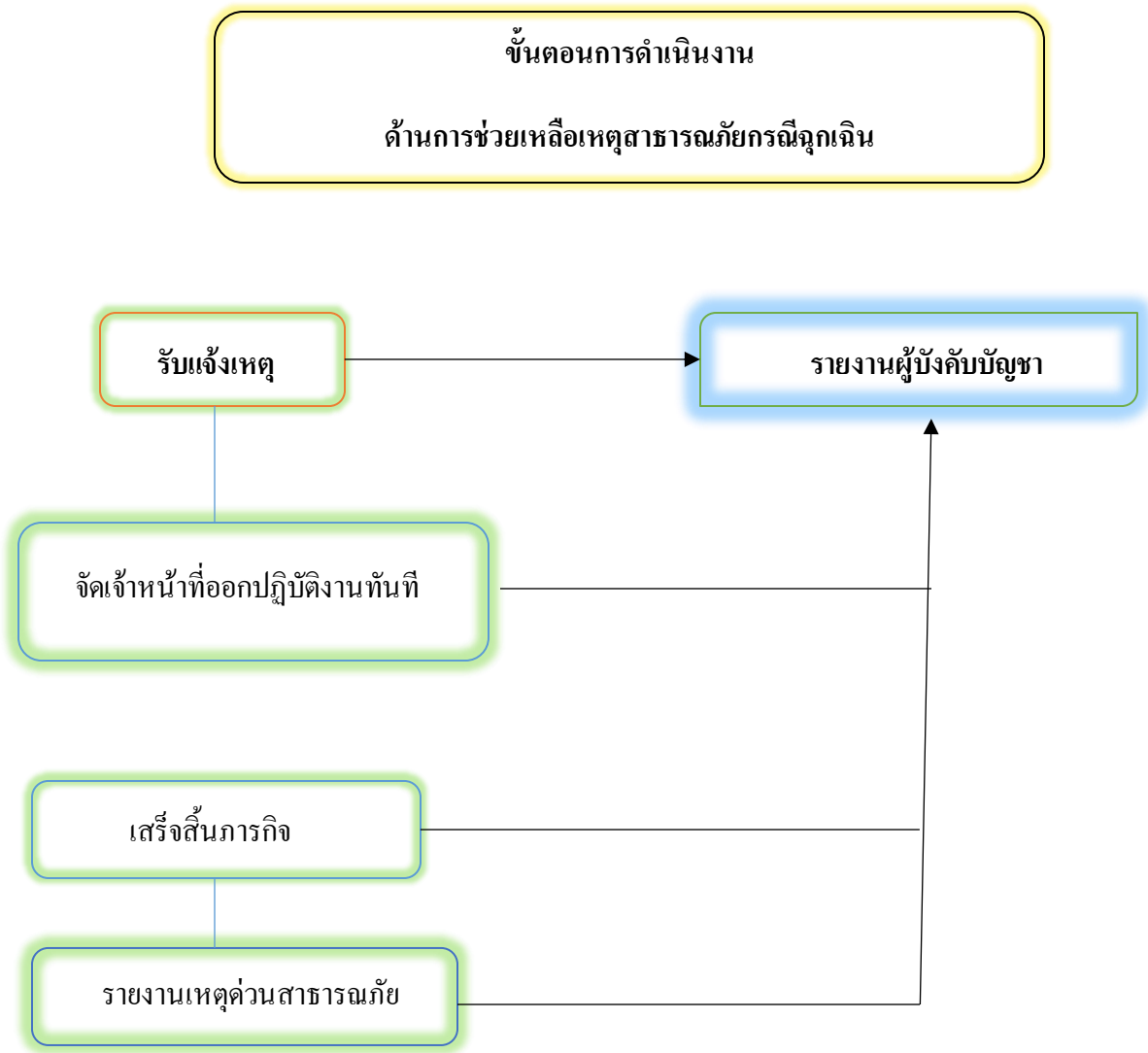
- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ให้อำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการสั่งระงับใช้อาคาร สั่งรื้อถอน หรือตรวจสอบความปลอดภัยเพื่อป้องกันอัคคีภัยและการพังทลาย

- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ให้อำนาจในการจัดการเหตุรำคาญ เช่น การจัดการสารเคมีรั่วไหล หรือเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง

การปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉิน

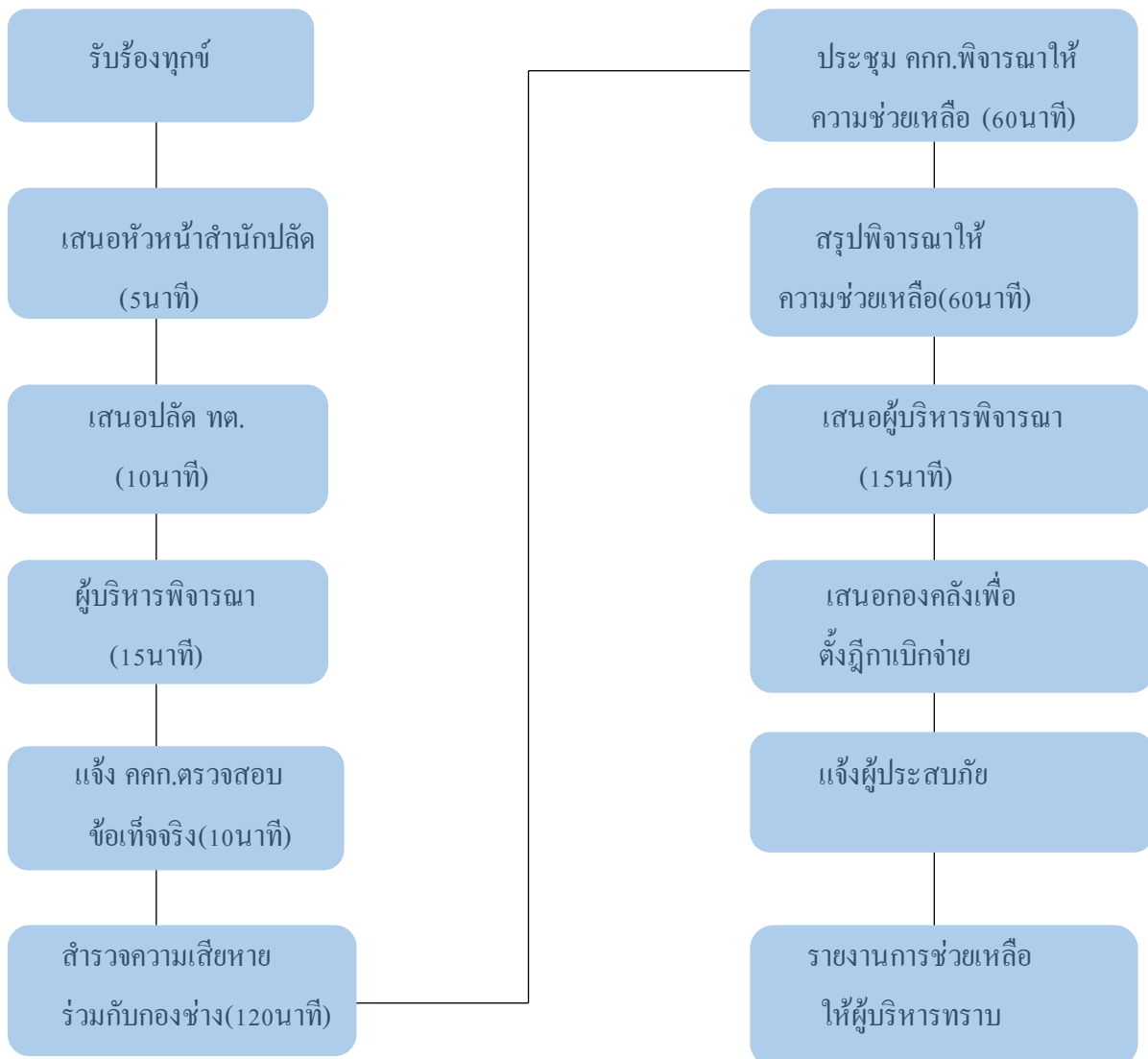
วัตถุประสงค์

๑. เพื่อดำเนินการระงับภัยที่เกิดขึ้นให้ยุติลงโดยเร็ว หรือลดความรุนแรงของภัยที่เกิดขึ้นโดยการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน
๒. เพื่อรักษาชีวิตทรัพย์สินและสถานะแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดภัยพิบัติ

ขั้นตอนการปฏิบัติงานการช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ขั้นตอนการปฏิบัติงานการช่วยเหลือเยียวยา ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ช่องทางการติดต่อสอบถาม

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักงานปลัด เทศบาลตำบลลำเลียง

หมายเลขโทรศัพท์ ๐-๙๙๙๘๖-๐๖๔๔